

MITÄ USKO ON?

Tutkimus Espoon tuomiokirkkoseurakunnan isokoulutustaisten ajatuksista seurakunnasta, hengellisyydestä ja elämän kysymyksistä.

Nico Ekblad

Opinnäytetyö, syksy 2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Helsinki

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi AMK +

Kirkon nuorisotyönohjaajan

virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Ekblad, Nico: Tutkimus Espoon tuomiokirkkoseurakuntanuoren ajatuksista seurakunnasta, hengellisyydestä ja elämän kysymyksistä. Helsinki, Syksy 2016, 37 sivua, 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Helsinki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuoristyön suuntautumisvaihtoehto. Sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Tässä tutkivassa opinnäytetyössä tutkittiin isokoulutuslaisten ajatuksista seurakunnasta, hengellisyydestä ja elämän kysymyksistä, joka toteutettiin Espoon tuomiokirkkoseurakunnalle laadullisen tutkimuksen menetelmin. Työn tavoitteena oli selvittää kokevatko isokoulutuslaiset itsensä kristityiksi, missä tilanteissa usko on ollut läsnä heidän elämässään, millaiseksi he kokevat seurakunnan toiminnan, mikä saa heidät osallistumaan siihen ja mitkä kysymykset elämässä mietityttävät isokoulutuslaista. Tiedon on tarkoitus auttaa seurakunnan työntekijöitä kehittämään seurakunnan nuorisotoimintaa nuorten tarpeita vastaavaksi. Tutkimus toteutettiin kirjallisella kyselylomakkeella vuonna 2015–2016 seurakunnan isokoulutukseen osallistuneiden nuorten keskuudessa.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoret osallistuvat pääasiallisesti seurakunnan nuortentoimintaan saadakseen sieltä kavereita, tavatakseen vanhoja kavereita ja saadakseen tietoa hengellisistä asioista. Nuoret kokevat seurakunnan toiminnan mielekkääksi, mutta tahtoisivat enemmän samankaltaista nuorten toimintaa seurakunnalta. Noin 37% nuorista sanoi uskovansa Jumalaan ja 53% nuorista ei osaa sanoa uskooko Jumalaan, mutta uskonto ja uskon asiat ovat heille tärkeitä ja olennainen osa arkea. Nuoria eniten mietityttävät asiat ovat eksistentiaaliset kysymykset, kuten kuolema ja elämän tarkoitus.

Asiasanat: seurakunta, evankelis-luterilainen kirkko, kirkon nuorisotyö, hengellisyys, spiritualiteetti, kvalitatiivinen tutkimus, hengellisyys

ABSTRACT

Ekblad, Nico: Research about The Espoo cathedral parish youths' thoughts about parish, spirituality, and lifes questions. 37 p. 1 appendice. Language: Finnis. Helsinki, Autumn 2016.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree program in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

Thesis about parish confirmation camps' volunteer group leaders' thoughts about parish, spirituality, and questions about life which was made for The Espoo cathedral parish. The aim was to find out does parish youth think that they are Christians, in which situations Christian faith has shown in their lives, what they think about parish, what makes them participate in parish' activity and what kind of questions they think often in their lives. Information of thesis is supposed to help parish youth workers to rework youth activity more fitting for youth. Research was made among youth which participated confirmation camp volunteer camp leader training.

Research showed that main reason for youth to participate in parish youth activity is to be with friends and to find new friends. They also want to find answers to their spiritual questions. Youth like parish' youth activity but they would like that parish would arrange more similar kind of activity. 53% of parish youth can't tell do they believe in God or not but spirituality is still big part of their everyday life. Biggest questions in their lives are about death and existence.

Key words: parish, evangelical Lutheran church, youth work of church, spirituality, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 ESPOON TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA	8
2.1 Yleistä tietoa Espoon tuomiokirkkoseurakunnasta	8
2.2 Nuorten toiminta Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa	8
3 RIPPIKOULUN MERKITYS	10
3.1 Rippikoulun merkityksellisyys	10
3.2 Rippikoulukysely Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa	11
4 NUOREN KEHITYS	12
4.1 Nuoruuden vaiheet	12
4.2 Identiteetin kehittyminen	13
4.4 Nuoren ajattelun kehitys	13
4.5 Uskonto kehityksessä	14
5 HENGELLISYYS JA SEURAKUNTA	15
5.1 Uskonnollisuus, spiritualiteetti ja hengellisyys	15
5.2 Uskontokasvatuksen merkitys	16
5.3 Seurakunnan toiminta	17
5.4 Seurakunnan toiminta nuorille	17
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
6.1 Yleistä tietoa tutkimuksesta	18
6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	18
6.3 Tutkimusmenetelmän valitseminen	19
6.4 Suunnitellut kysymykset aineiston hankintaan	19
6.5 Kyselyn toteuttaminen	20
6.6 Analyysimenetelmä	21
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	22
7.1 Taustatietoa tutkittavista	22
7.2 Nuorten usko	22
7.3 Nuoret seurakunnassa	23
7.4 Seurakunta nuorten silmin	24
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	27

8.1 Seurakunta ja elämä nuoren silmin	27
8.2 Tutkimuksen onnistuneisuus	28
8.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	30
LÄHTEET	32
LIITE 1: KYSELYLOMAKE	34

1 JOHDANTO

Seurakunnan isoskoulutus on yksi evankelisluterilaisen kirkon nuorten toiminnan muoto, jota on käytännössä jokaisessa seurakunnassa. Se on tapa saada seuraaville rippileireille isosia ja samalla se on toimintaa, joka sitoo nuoria seurakuntaan. Tämän lisäksi useilla seurakunnilla saattaa olla nuorteniltoja, kerhoja, leirejä tai muuta seurakunnan työntekijöistä riippuvaa nuorille järjestettyä toimintaa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää isoskoulutettavien nuorten syytä osallistua seurakunnan toimintaan, nuorten mielipiteitä seurakunnan toiminnasta ja heille tärkeitä uskon- ja elämän kysymyksiä. Tutkimuksesta saadun tiedon on tarkoitus auttaa kirkon nuorisotyöntekijöitä, erityisesti Espoon tuomiokirkkoseurakunnan nuorisotyöntekijöitä, järjestämään nuorille mielekästä toimintaa ja vastaamaan nuorille tärkeisiin kysymyksiin.

Espoon tuomiokirkkoseurakunta oli jättänyt Diakonia-ammattikorkeakoululle listan opinnäytetöiden aiheista, jotka olisi mahdollista toteuttaa heidän seurakunnassaan. Nähtyäni listan, aihe nuorten hengellisistä kysymyksistä näytti minusta mielenkiintoiselle. Otin yhteyttä seurakuntaan ja he kertoivat, että aihe olisi vapaa ja he mielellään ottaisivat vastaan tutkimustietoa aiheesta. Myöhempien keskustelujen perusteella aihepiiri ja tutkittavat kysymykset laajenivat koskemaan myös seurakunnan nuorten toimintaa. Tutkimuksen keskiössä kuitenkin pysyvät seurakuntanuoret. Seurakunnan toiminta oli minulle myös osin ennestään tuttua kesätöiden takia. Koin seurakunnan mielekkäänä paikkana tehdä opinnäytetyö ja halusin painottaa seurakuntatyötä opinnoissani.

Oltuani kausityöntekijänä Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa, koin seurakunnan mielekkäänä paikkana toteuttaa opinnäytetyö ja tahdoin opinnäytetyön myös tukevan kirkon nuorisotyönohjaajan pätevyyttä. Koin myös seurakuntanuoret mielenkiintoisena kohderyhmänä ja erityisen mielenkiintoiseksi koin kysymykset; pystyykö seurakunnan nuorisotyö vastaamaan nuorille tärkeisiin kysymyksiin ja

kuinka tärkeää hengellisyys ja uskonto ovat seurakuntanuorelle. Aihe on lähiaikoina saanut enemmän kiinnostusta myös muilla tahoilla ja useissa seurakunnissa on ruvettu keskittymään yhä enemmän seurakuntalaisten yksilöllisiin tarpeisiin. Nuoret ovat ryhmä, josta voi hyvinkin kasvaa seurakunnan tulevia vastuhenkilöitä ja työntekijöitä. Nuorten toiminnan on siis oltava sellaista, että nuoret kokevat saavansa siitä jotakin erityistä, mitä he eivät saa muualta. Jokainen on oman elämänsä asiantuntija, joten on luonnollista kysyä seurakunnan nuorilta, mitä he toivovat seurakunnan toiminnalta.

On ymmärrettävä nuoria yleisesti, jotta voidaan perehtyä erityisesti seurakunnan toiminnassa oleviin nuoriin. Siksi koin tutkimuksen toteuttamisessa erityisen tärkeiksi näkökulmiksi alueellisuuden, nuorten psykologisen kehityksen ja uskontoon sekä hengellisyyteen suhtautumisen nykypäivänä. Oleellista erityisesti alueellisuudessa on perehtyä juuri tutkittavan seurakunnan toimintamuotoihin ja erityispiirteisiin, jotta voidaan ymmärtää ympäristö, josta nuoret tulevat ja millaisessa seurakunnassa he ovat.

2 ESPOON TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

2.1 Yleistä tietoa Espoon tuomiokirkkoseurakunnasta

Vuonna 2015 Espoon tuomiokirkkoseurakuntaan kuului 47 460 jäsentä. Se on osa Espoon seurakuntayhtymää, johon kuului samana vuonna 169 537 jäsentä. Kyseessä on siis suuri seurakunta. Espoon tuomiokirkkoseurakunta on jaettu alueisiin, joissa jokaisessa on kappeli. Kappeleissa järjestetään alueellisia seurakunnan toimintoja ja tilaisuuksia. Vuonna 2015 rippikoulun käyneitä Espoon tuomiokirkkoseurakunnan alueella oli 763, mikä on alueella asuvista 15 -vuotiaista 75,5 %. Samana vuonna isokoulutukseen osallistuneita oli 170. (Kirkko Espoossa i.a.) Espoon tuomiokirkkoseurakunnan nuorten toiminta on aiemmin sijoittunut Auroran kappelille, mutta kesän 2016 jälkeen lähes kaikki nuorille suunnattu toiminta vaihtui uuteen Suvelan kappeliin, joka sijaitsee Espoon keskuksen välittömässä läheisyydessä.

2.2 Nuorten toiminta Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa

Nuorten toimintaan Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa sisältyy isos- ja kerhön-ohjaajakoulutuksen lisäksi monia muita toimintoja. Seurakunnassa toimii Nupa, eli nuorisoparlamentti. Parlamenttiin on valittu nuoria seurakuntalaisia. Nupan tarkoitus on välittää nuorten seurakuntalaisten toiveita eteenpäin ja järjestää ja suunnitella erilaisia leirejä ja toimintoja nuorille. (Lujakallio i.a.)

Perjantai-iltaisain Suvelan kappelilla järjestetään Lujakallio -iltoja, jotka ovat vapaamuotoisia nuorten oleskeluiltoja. Ohjelma päättyy yhteiseen opetus/hartaus-

tilaisuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa jonkin Raamatun kertomuksen läpikäymistä ja sen sisällön avaamista nuorille. Raamatun kertomus on nuorisotyöntekijän vapaasti valitsema Raamatun kohta. Järjestettyihin toimintoihin kuuluu äijä- ja mimmitoiminta. Äijätoiminnan tarkoituksena on, että rippikoulunkäyneet ja sitä vanhemmat pojat ja nuoret miehet saavat kokoontua yhdessä mukavan toiminnan merkeissä. Mimmitoiminta on vastaavanlaista ryhmä toimintaa, mutta suunnattu naisille. Nuoret saavat itse ehdottaa, mitä haluavat tehdä ryhmässä. Ryhmää ylläpitää työntekijä. (Lujakallio i.a.) Seurakunnassa järjestetään myös nuortenmessuja, kuorotoimintaa nuorille ja Nuisku-koulutusta. Nuisku on nuorten ihmissuhdekurssi, jossa käsitellään ihmissuhdetaitoja, perhesuhteita ja parisuhdekysymyksiä. (Lujakallio i.a.)

3 RIPPIKOULUN MERKITYS

3.1 Rippikoulun merkityksellisyys

Kirkon tutkimuskeskuksen tutkija Kati Niemelä (2007) teki pitkäaikaistutkimuksen rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Tutkimus toteutettiin Tampereella ja tutkimuksen kohderyhmänä toimivat vuonna 2001 rippikoulun käyvät. Tutkimuksen kesto oli 5 vuotta ja se toteutettiin kolmessa osassa. Ensimmäinen kysely tehtiin välittömästi rippikoulujakson alkaessa ja toinen kysely toteutettiin heti rippikoulun jälkeen. Kolmas kysely toteutettiin vuonna 2006. Vuonna 2001 Tampereen alueella rippikouluihin osallistui 1466 nuorta joista 1322 (90%) vastasi jompaankumpaan alkukyselyistä. Myöhempään kyselylomakkeeseen vastasi 1159 (79%) nuorta. Tutkimuksessa tarkasteltiin nuorten suhtautumista rippikouluun 5 vuotta sen käymisen jälkeen, rippikoulussa tapahtuneiden asennemuutosten pysyvyyttä ja rippikoulun laadun yhteyttä asennemuutoksiin ja niiden pysyvyyteen. (Niemelä 2007, 40–43)

Niemelän (2007) tutkimus tukee ajatusta siitä, että rippikoulu on nuoren elämässä merkityksellinen tapahtuma vielä useammankin vuoden jälkeen. Rippikoulu muistettiin mukavana kokemuksena elämässä ja sieltä saatiin kavereita. Myös pitkän ajan jälkeen suhtautuminen seurakuntaan ja uskonnollisiin asioihin oli positiivisempi kuin ennen rippikoulu, vaikkei niin positiivinen kuin heti rippikoulun jälkeen. Tutkimuksesta selvisi myös, että rippikoulun laatu on sidoksissa isoskoulutukseen osallistumiseen ja seurakunnan toimintaan osallistumiseen. Positiivisia kokemuksia saaneet nuoret osallistuvat todennäköisemmin isoskoulutukseen. (Niemelä 2007, 49–82)

Rippikoulun merkitystä ei voi vähätellä seurakunnan nuorten toiminnassa. Nuoret pitävät sitä seurakuntaelämän alkuna, vaikka heidän elämässään olisi ollut paljonkin hengellisiä asioita jo ennen rippikoulua. Rippikoulu on myös edelleen nuoren elämässä merkittävä virstanpylväs. Tämän jälkeen nuori on täysivaltainen seurakunnan jäsen. Nuori rupeaa itse valitsemaan, osallistuuko hän seurakun-

nan toimintaan vai ei. Rippikoulun onnistumisella on suuri vaikutus siihen, osallistuuko nuori seurakunnan toimintaan jatkossa ja millaiseksi nuori kokee seurakunnan. (Köykkä 2014, 15–20.) Isoskoulutus on luontainen jatkumo rippikoululle ja myös mahdollisuus nuorelle kokea uudestaan rippikoulun huumaa. Samalla kirkko tarvitsee isosia rippikouluille, jotta rippikoulut voisivat olla osa nuorisokulttuuria, eikä vain yhden ikäryhmän vuosittainen kurssi. Samalla isosen vastuu on nuorelle täysin uusi kokemus. Nuori perehdytetään vastuunkantajan rooliin ja häneltä odotetaan kypsää ja vastuullista roolinsa kantamista. Toisaalta isoskoulutus ei voi ikinä opettaa täysin isoseksi, vaan tähän tarvitaan myös käytännön kokemusta. Siksi voidaankin sanoa, että isoskoulutuksen tarkoitus on myös syvemällä, kuin kouluttaa työvoimaa seuraavalle rippileirille. (Köykkä 2014, 39–47.)

Porkan mukaan rippikoulujen onnistuminen vaikuttaa nuorten isoskoulutukseen hakeutumiseen. Hän ei kuitenkaan mainitse mistä seikoista onnistunut rippikoulu koostuu. Porkka mainitsee myös isoskoulutukseen osallistumiseen vaikuttaviksi tekijöiksi työntekijöiden pysyvyyden, sekä isoskoulutuslaisten kaverisuhteet. Suurimpia tekijöitä isoskoulutukseen osallistumiseen ovat hänen mukaansa todennäköisesti kaveriporukka ja suurempaan yhteisöön kuuluminen. (Porkka 2006, 311–314)

3.2 Rippikoulukysely Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa

Espoon tuomiokirkkoseurakunta toteutti vuonna 2015 rippikoulun käyneiden nuorten keskuudessa kyselyn. Kyselyssä kysyttiin rippikouluun osallistuneiden nuorten suhtautumista kristinuskoon, minkä arvosanan he antaisivat rippikoululle ja avokysymyksenä mikä rippikoulussa oli hyvää ja mikä huonoa. Kysely lähetettiin yhteensä 2574 (N=2574) nuorelle, joista 132 eli 5% vastasi kyselyyn. Kysely on vahvasti yhteydessä omaan tutkimusaiheeseen, koska tutkimukseni kohde-ryhmä on ollut osana kyselyä. Tarkoituksena oli selvittää rippikoululaisten kokemuksia rippikoulusta. Tuloksista selvisi, että rippikoulun mielekkyyteen vaikuttavia tekijöitä olivat muun muassa kaverit ja rippikoululaisen kokemus ohjelman mielekkyydestä.

4 NUOREN KEHITYS

4.1 Nuoruuden vaiheet

Vaikka laki määrittelee korkeintaan 29 -vuotiaan nuoreksi, niin psykologisesti nuoruus sijoittuu 12–22 ikävuoden väliin. Nuoruusvaiheen loppupuolella persoonallisuus on melko vakiintunut aikuisen persoonallisuudeksi. Pitkittyntä nuoruusikää ei ole olemassa, joten kaikki nuoren kehitystehtävät sijoittuvat näille ikävuosille. Monet lapsuuden ongelmat ja kehityshaasteet nousevat uudelleen nuoren mieleen ja nuori pystyy kohtaamaan ne kypsemällä ajattelutavalla. Nuoren kehityksen päämääränä on itsenäistyminen. Itsenäistymisen päätehtävinä ovat lapsuuden vanhemmista irtautuminen ja suhteen kehittyminen aikuisemmalle tasolle, puberteetin aiheuttaman ruumiinkuvan ja seksuaalisuuden uudelleenmäärittäminen ja ikätovereiden apuun tukeutuminen kehityksen aikana. (Aalberg & Siimes 1999. 67–68)

Nuoruus voidaan jakaa kolmeen osaan: varhaisnuoruuteen, varsinaiseen nuoruuteen ja jälkinuoruuteen. Varhaisnuoruus sijoittuu 12–15 -ikävuoteen, joka on siirtymä lapsen kehityshaasteista nuoren elämään. Varsinaisnuoruuden aikana nuori käsittelee ja kohtaa nuoruuden haasteet. Tämä aika sijoittuu 15–18 -ikävuoteen. Jälkinuoruudessa nuori siirtyy aikuisuuteen ja vakiinnuttaa oman aikuisen persoonallisuutensa. Tänä aikana nuori rupeaa sisäistämään itsensä yhteiskunnan jäseneksi ja tarkastelee ympäristöään monitahoisemmin. Jälkinuoruus sijoittuu 18–22 -ikävuosille. (Aalberg & Siimes 1999, 69–71)

4.2 Identiteetin kehittyminen

Oman identiteetin rakentumista pidetään yhtenä nuoren tärkeimmistä kehitystehtävistä. Yksi laajasti käytetty teoria on Marcian identiteettiteoria. Ensin nuori tutkii erilaisia aikuisuuden identiteettirooleja ja alkaa vähitellen sitoutua itselleen sopivaan identiteettiin. Marcian teorian ajatus on, että nuoren identiteetin kehitys seuraa tiettyä logiikkaa, mutta on havaittu, että nuoret eivät aina siirry kehityksessä odotetulla tavalla eteenpäin. Monien nuorten aikuisten on havaittu myös olevan identiteetin etsintävaiheessa. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen, Ruoppila 2006, 143–145.) Identiteetin rakentuminen ei siis ole itsestäänselvyys nuoruudessa.

Ryhmä on välttämätön nuoren identiteetin rakentumiselle. Ryhmän avulla nuori oppii hallitsemaan itseään. Kahdenkeskeiset suhteet ovat nuoren mielestä liian intiimejä. Ryhmä luo ilmapiirin, jossa nuoren on helpompi rakentaa omaa identiteettiään. Ryhmässä nuoret saavat toisiltaan rohkaisua tehdä asioita, joita he eivät yksin uskaltaisi tehdä ja he voivat olla vapaita ilman lapsen identiteettiä. Samalla ryhmä auttaa nuorta erkaantumaan perheestä ja nuori rupeaa tarkastelemaan itseään ja ympäröivää maailmaa omasta ryhmän identiteetistä. Ryhmän ulkopuolelle jääminen häiritsee tervettä psyykkistä kehitystä, mutta siinä mukana oleminen auttaa nuorta yksinäisyyden ja ahdistuksen hallinnassa. (Aalberg & Siimes 1999, 72–73.) Osallisuus määrittellään yleensä yksilön tunnetta jonka hän saa ollessaan osana jotakin yhteisöä. Yhteisössä yksilöllä tulee olla kokemus turvallisuuden tunteesta, yhteen kuuluvuudesta ja siitä, että hän pystyy vaikuttamaan yhteisön asioihin. Osallisuus ehkäisee syrjäytymistä ja sen oheisvaikutuksia. (THL i.a.)

4.4 Nuoren ajattelun kehitys

Nuoren ajattelu kehittyy huomattavasti toisen elinvuosikymmenensä alkuvaiheilla. Ajattelu muuttuu abstraktimmaksi ja yleistävämmäksi. Nuoren minäkuva muuttuu lapsen konkreettisesta ajattelusta yleisemmiksi. Hän käsittää itsessään luonteenpiirteet pelkän fyysisen olemuksensa ja osaamisensa sijaan. Nuorelle

tulee myös kiinnostus ympäröivästä maailmasta. Koti ja perhe eivät ole enää koko maailma, vaan nuori tarkastelee myös ympärillään olevan maailman ja peilaa itseään siihen. (Nurmi ym. 2006, 128–129.)

Toisaalta nuoren kehitys on vasta vaiheessa. Nuori on lyhytnäköinen ja elää hetkessä. Eilisen tapahtumat voivat olla jo kaukaisia muistoja. Nuoren toimintaa ei rajoita aikuisten maailman rajoitteet ja nuori ei näe hetkessä keksimälleen hyvälle ajatukselle esteitä. Tämä johtaa yrityksestä erehdykseen. Vastoinkäymiset ovat nuoren kasvulla myös välttämättömyys. Hän rupeaa ajattelemaan enemmän ympäristöään ja omien tekojensa vaikutusta. Nuoruusiän kypsyttämättömyys antaa nuorelle mahdollisuuden lähteä kokeilemaan itseään ja löytää rajansa omalle persoonalleen ja ajatusmalleilleen. (Aalberg & Siimes 1999, 83–84.)

4.5 Uskonto kehityksessä

Ihmistä ei voi jakaa osiin, vaan ihminen on psykofyysinen kokonaisuus. Ihminen sisältää fyysisen, henkisen ja hengellisen ulottuvuuden, jotka kaikki ovat sitoutuneet yhteen ja ovat yhtä arvokkaita. (Riekkinen 2008, 91.) On siis luonnollista ajatella, että ihmisen kehittyessä, hänen hengellisyytensä ulottuvuudet kasvavat myös. Ajattelun muuttuminen abstraktimmaksi avaa nuorelle myös mahdollisuuden käsitellä Jumalaa ja uskoa järjellisemmin. Raamatun vertaukset, kielikuvat ja symbolisuus on mahdollista avata nuorelle. Jumala ei ehkä olekaan enää paratasuinen setä pilven reunalla. Toisaalta on oletettu, että abstraktin ajattelun kehittyminen vieraannuttaa nuorta kristinuskosta. On helpompaa hylätä uskonto, kuin ratkaista muuttuvia mielikuvia ja ongelmia. Myös tiede ja uskonto voivat vaikuttaa nuoren mielestä kahdelta keskenään ristiriidassa olevalta asialta. (Pruuki 2010, 224–227.)

5 HENGELLISYYS JA SEURAKUNTA

5.1 Uskonnollisuus, spiritualiteetti ja hengellisyys

Uskonnollisuuden voisi määritellä olevan yksilön persoonallisuudessa ilmenevää ja hänen uskonnonrituaalistaan ja muuta toimintaansa motivoivaa tietoista riippuvuutta Jumalasta. Uskonnollinen käyttäytyminen ilmenee yhteisöllisesti, eli osallistumalla seurakunnan toimintaan ja yksilöllisesti esimerkiksi Raamatun lukemisena ja rukoiluna. (Suonperä 2009, 243.)

Spiritualiteetti käsitteenä tarkoittaa hengellistä elämää. Kristillinen spiritualiteetti etsii siis vastauksia kristillisen elämän kysymyksiin. Spiritualiteetin teologia tarkoittaa kokemuksen teologiaa. Spiritualiteetin teologia siis käsittelee erityisesti kristinuskon kokemuksellisuutta. (Kotila 2003, 13–17.) Yleensä spiritualiteettia käsitellään teologisissa keskusteluissa kahdesta näkökulmasta. Ensimmäinen on kuvaus spiritualiteetista yleisinhimillisenä uskonnollisena ilmiönä, eli kaikkiin uskontoihin soveltuvana hengellisenä toimintana. Toinen näkökulma on erityisesti Pyhän Hengen ja kristillisen kolmiyhteisen Jumalan toiminta ihmisen elämässä. Samalla, kun spiritualiteetti on ennen kaikkea yksilöllistä rukousta ja yhteyttä Jumalaan, se on myös yhteisöllistä ja yhteiseen kristilliseen hengelliseen perintöön sidottua Jumalan etsintää. (Vainio 2003, 13–14)

Hengellisyys toteuttaminen on ensisijaisesti sitä, että olemme uskollisia sille mihin olemme sitoutuneet jokapäiväisessä elämässämme. Kristillisesti ajateltuna hengellisyys on sitä, että elämme Pyhän Hengen johdatuksessa, joka on Jumalan yksi persoona ja ilmenemismuoto. (Keathing 1999, 217–218.) On mahdotonta käsitellä hengellisiä kysymyksiä ottamatta huomioon, että näiden kysymysten äärellä ollaan tekemisissä uskonnon kanssa, joka sisältää yliluonnollisen Jumalan kokemista ja vaikutusta.

5.2 Uskontokasvatuksen merkitys

Niemelän & Koivulan (2006, 164–169) pääkaupunkiseudulla tekemän kyselyn mukaan nuoret aikuiset eivät kokeneet nuorempana kotona vanhemmiltaan saamaansa uskontokasvatusta seurakuntaan ja uskontoon sitovana tekijänä, vaan enemmänkin moraalisena kasvatuksena. Kyselystä selvisi myös, että uskontokasvatus oli luonut suurimmalle osalle positiivisen kuvan uskonnosta, sekä jonkinasteisen jumalakuvan. Uskonnollinen kasvatus on vähentynyt vuosien varrella. World Values 2005 -tutkimus kysyi suomalaisilta heidän kotona saamaansa uskonnollisesta kasvatuksesta. Kaikista suomalaisista 66% kertoi saaneensa kotonaan uskonnollista kasvatusta. Eläkeikäisten keskuudessa luku oli 75% mutta alle 25 -vuotiaiden keskuudessa vain 56% kertoi saaneensa uskonnollista kasvatusta. Erityisesti pääkaupunkiseudun nuoret ja nuoret aikuiset kertoivat, että he eivät ole saaneet kotonaan uskonnollista kasvatusta. Maaseudulla kaikissa ikäryhmissä yli 70% oli saanut uskonnollista kasvatusta kotonaan. Hengellisen kasvatuksen vähyys näkyy siis erityisen voimakkaana pääkaupunkiseudun nuoren sukupolven keskuudessa. (Niemelä & Koivula, 163.) Tutkimuksista ei kuitenkaan selviä suoria syitä siihen, miksi uskonnollinen kasvatus on vähentynyt ja onko se vaikuttanut jotenkin seurakunnan toimintaan. Esimerkiksi tarvitseeko rippikoulussa opettaa nykyään enemmän Raamatun sisällöstä ja onko hengellisyys vähentynyt rippikoulun toiminnassa.

Halme käsittelee uskonnon merkityksen vähenemistä ja puhuu spiritualiteetin subjektivisaatiosta. Spiritualiteetin subjektivisaatio tarkoittaa käytännössä sitä, että jokainen ihminen saa itse määrittää omat uskomuksensa ja arvonsa. Nykypäivänä maailma on paljon tiiviimpi ja pääsemme internetin ja median välityksellä käsiksi koko maailmaan. Ihmiset eivät halua ottaa vastaan valmiita malleja, vaan määrittää oman totuutensa. Länsimaalainen subjektiivisen ajattelun käänne luo kasvatukselle ja kasvuympäristölle täysin erilaiset lähtökohdat aiempiin malleihin nähden. Uskoon kasvaminen eli kodin tuomat uskonnolliset arvot eivät enää samalla tavalla juurru nuoriin niin kuin ennen. Nuoret käsittelevät elämäänsä ja jäsentävät elämänongelmiaan erityisesti populaarikulttuurin kautta. Koska kodin tuoma uskonnollinen kasvatus on vähentynyt, useat nuoret törmäävät uskonnollisiin kysymyksiin vasta rippikouluiässä. (Halme 2008, 9–17)

5.3 Seurakunnan toiminta

Seurakunnan toiminnan perusteet nousevat puhtaasti teologiasta. Augustanan 7. artikla määrittää seurakunnan pyhien yhteisöksi jossa julistetaan evankeliumia puhtaasti ja toimitetaan sakramentit oikein. On eri asia, miten toiminta toteutetaan käytännössä. Yhteiskunta ja ihmiset määräävät tarpeen toiminnalle ja toiminnan muodoille. Toiminnan tulisi kuitenkin olla aina perusteltavissa seurakunnan perimmäisellä tarkoituksella. (Huhtinen 2002, 37.)

Kirkkolain neljännen luvun ensimmäisen pykälän mukaan seurakunnan tulee huolehtia jumalanpalvelusten pitämisestä kasteen ja ehtoollisen toimittamisesta sekä muista kirkollisista toimituksista, kristillisestä kasvatuksesta ja opetuksesta, sielunhoidosta, diakoniasta ja lähetystyöstä sekä muista kristilliseen sanomaan perustuvista julistus- ja palvelutehtävistä. (Kirkkolaki 1993.) Sitä, miten seurakunta näistä huolehtii, ei ole määrätty missään. Seurakunta saa siis itsenäisesti päättää siitä, mitä toimintoja se järjestää tehtäviensä täyttämiseksi.

5.4 Seurakunnan toiminta nuorille

Seurakuntien nuortentoiminta vaihtelee todella paljon seurakuntakohtaisesti. Seurakunta pyrkii järjestämään nuorille mielekästä toimintaa ja usein nuoria osallistetaan suunnitteluun. Kaikille seurakunnille yhteisiä toimintamuotoja ovat erilaiset leirit sekä isoskoulutus. Monessa seurakunnassa on myös oppilaitostyötä luki- ja korkeakouluikäisille. (evl i.a.) Kirkon nuorisotyön kehittämissasiakirjan mukaan nuorten osallistaminen nuorten toiminnan suunnitteluun on kuitenkin kaksijakoista. Asioita pitää tarkastella nuorten näkökulmasta, mutta samalla työntekijän näkökulmasta. Juuri työntekijän ammatillisen näkökulman tulisikin olla se, joka avaa nuorille mahdollisuuden kokea osallisuutta kirkon toiminnassa. (Kirkkohallitus 2012, 4–6.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Yleistä tietoa tutkimuksesta

Tutkimuskohteena ovat 15–18 -vuotiaat nuoret, jotka osallistuvat Espoon tuomio-kirkkoseurakunnan isoskoulutukseen. Tutkimus toteutettiin kirjallisena kyselynä ja pääosin kvalitatiivisena tutkimuksena avoimilla kysymyksillä. Kysymykset olivat avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta sukupuolta, ikää ja Jumalaan uskosta koskevia kysymyksiä, koska jokaisen nuoren motiivit ja ajatukset ovat erilaisia. Olisi liian rajoittavaa laittaa vaihtoehtoja esimerkiksi kysymyksiin siitä, miten nuori kokee hengellisyyden seurakunnan toiminnassa tai missä elämänvaiheissa seurakunta tai usko on ollut tärkeä asia nuoren elämässä.

6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tulosten on tarkoitus auttaa seurakunnan työntekijöitä käsittämään nykynuoren elämää ja näkemään se, mikä on tarpeellista toimintaa seurakunnassa ja mikä ei. Näin erityisesti nuorisotyöntekijöiden työtä voidaan tehostaa. Tutkimuskysymyksissä on otettu huomioon seurakunnan toiveet siitä, mitä he haluaisivat saada selville nuorilta. Monet kyselylomakkeen kysymykset antoivat vastauksia useampaankin pääkysymykseen.

Tutkimuksen pääkysymyksiä olivat:

1. Missä tilanteissa usko on ollut ja on tällä hetkellä läsnä nuore elämässä?
2. Kokevatko nuoret itsensä kristityiksi?
3. Millaiseksi nuoret kokevat seurakunnan toiminnan?
4. Mikä saa nuoret osallistumaan isoskoulutukseen ja seurakunnan toimintaan?
5. Millaiset asiat elämässä mietityttävät nuoria tällä hetkellä?

6.3 Tutkimusmenetelmän valitseminen

Toteutin tutkimuksen kvalitatiivisena nimettömällä kyselylomakkeella. Laadullinen tutkimusmenetelmä oli luonnollinen valinta, koska hengellisyydelle on hankala asettaa numeraalisia mittapuita. Usko pohjautuu suurelta osin jokaisen subjektiiviselle kokemukselle ja jokaisella on oma käsitys Jumalasta. Tarkoitus oli myös selvittää nuorten motiiveja seurakunnan toimintaan osallistumiselle ja heitä askarruttavia kysymyksiä, joten en halunnut rajoittaa vastausvaihtoehtoja. Nuorten haastattelemisen jäi vaihtoehtona pois, koska tutkimuksen tarkoitus oli kattaa mahdollisimman laajalti kaikki seurakunnan toiminnassa mukana olevat nuoret.

Vaikka kyselylomake onkin usein kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmä, kysymykset muovattiin todella avoimiksi siten, että vastaajilla oli mahdollisuus kertoa laajasti omista ajatuksistaan. Tutkimusta oli strukturoitu myös hieman selkeitten luokittelumahdollisuuksien aikaansaamiseksi. Esimerkiksi sukupuoli ja isokoulutusvuosi antoivat mahdollisuuden tarkastella ikäluokkien eroja ja sukupuolien eroja vastauksissa.

6.4 Suunnitellut kysymykset aineiston hankintaan

Kyselylomakkeen ensimmäinen sivu (kts. liite 1.) käsitteli isokoulutusta, koska kohderyhmänä oli isokoulutuslaiset. Heiltä pystyi kysymään siis tarkempaa tietoa juuri siitä toiminnosta, johon heidän tiedettiin osallistuvan. Koska seurakunnan pääasiallinen nuortentoiminta on isokoulutus, seurakunnan toiveena oli saada siitä tarkempaa tietoa. Näillä kysymyksillä oli tarkoitus myös selvittää heidän kokemuksiaan isokoulutuksesta ja syitä siihen, miksi he osallistuvat isokoulutukseen. Lomakkeessa kysyttiin myös osallistumisesta muuhun seurakunnan toimintaan, jonka tarkoituksena oli kartoittaa se, osallistuvatko nuoret muuhunkin seurakunnan toimintaan.

Pääkysymykseen 1. haettiin tietoa pääasiallisesti kysymyksillä, miten usko/uskonto näkyy arjessa ja missä tilanteissa olet ajatellut uskoa/uskontoa tai niihin

liittyviä kysymyksiä. Tähän kohtaan saatiin tietoa myös muista kohdista ja erityisesti kysymyksellä; mitä kysymyksiä mietit usein elämässäsi.

Pääkysymykseen 2. haettiin vastauksia kysymällä nuorilta pääasiallisesti kysymyksillä: Uskotko Jumalaan, miten usko/uskonto näkyy arjessa ja missä tilanteissa olet ajatellut uskoa/uskontoa tai niihin liittyviä kysymyksiä. Tietoa tähän pääkysymykseen tuli myös yleisesti koko kyselylomakkeesta riippuen siitä, millaisia asioita nuoret mainitsivat eri kohtiin lomakkeessa. Esim. syyksi osallistua isoskoulutukseen saatettiin mainita halu oppia lisää hengellisistä asioista.

Pääkysymykseen 3. kerättiin tietoa isoskoulutuskysymysten lisäksi myös kysymyksillä missä tilanteissa/asioissa hengellisyys näkyy seurakunnassa sinun mielestäsi ja mitä seurakunnan toiminnassa mukana oleminen on antanut sinulle. Pääkysymykseen 4. saatiin tietoa pääasiallisesti samoista kohdista, koska positiivisiksi koetut asiat ja toiminnan anti ovat selkeästi myös niitä syitä, miksi seurakunnan toimintaan osallistutaan.

Pääkysymykseen 5. haettiin tietoa selkeästi kysymyksillä kristillisessä uskossa minua mietityttää ja mitä kysymyksiä mietit usein elämässäsi. Tietoa tähän kohtaan tuli osittain myös muualta selkeästi ylös nousseista teemoista. Lisäksi nuorilta kysyttiin, millaista toimintaa he toivoisivat lisää seurakunnalta. Tarkoituksena oli saada seurakunnan pyynnöstä nuorten ajatuksia siitä, miten seurakunnan nuortentoimintaa voisi ehkä kehittää.

6.5 Kyselyn toteuttaminen

Kysely toteutettiin kirjallisena seurakunnan isoskoulutuksen yhteydessä. Koska isoskoulutuksessa oli paikalla kyselyn toteutuskertana vain pieni osa nuorista, seurakunnan työntekijät ehdottivat, että he voisivat jakaa kyselylomaketta myös tulevilla nuortenleirillä. Tällä tavalla tutkimusjoukko kasvoi suuremmaksi ja kattoi isomman osan seurakunnan toimintaan osallistuvista nuorista. Tulostamani kyselylomakkeet loppuivat kesken ja seurakunnan työntekijät olivat ottaneet lomak-

keesta lisäkopioita. Toinen lomake oli kaksipuoleinen ja työntekijät olivat tulostaneet sen yksipuoleisena, joten päätin hylkäämään osan vastauksista lomakkeiden ollessa vajaita.

6.6 Analyysimenetelmä

Laadullisen tutkimuksen aineistoa tarkastellaan sisältöanalyysin näkökulmasta. Se on perinteinen tapa tarkastella laadullisen tutkimuksen aineistoa ja sitä voidaan pitää väljänä kehyksenä. Analyysimenetelmät voidaan jakaa tarkempiin alempiin kategorioihin; aineistolähtöiseen analyysiin ja teorialähtöiseen analyysiin. Nämä voidaan vielä jakaa alempiin tarkempiin kategorioihin, jotka määrittävät mistä lähtökohdista aineistoa lähdetään tulkitsemaan ja miten saatuja vastauksia aletaan purkaa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91–124.)

Tutkimuksen aineiston purkamiseen käytin teoriaohjaavaa analyysimenetelmää. Tämä menetelmä on samankaltainen kuin aineistolähtöinen analyysi, mutta teoriaohjaavassa analyysimenetelmässä saatu aineisto liitetään jo olemassa olevaan teoratietoon. Teoriaohjaavaa analyysimenetelmää on hyvä käyttää silloin, kun tarkasteltava ilmiö on jo tiedossa, mutta aihetta halutaan laajentaa. Kuten aineistolähtöisessä analyysissä, teoriaohjaavassa analyysissä aineistosta lähdetään teemoittelemaan asioita aineistosta nousevien pääkategorioiden alle. Aineistolähtöisestä analyysistä poiketen, teoriaohjaavassa analyysissä on voitu luoda kattoteemat teorian pohjalta, jonka alle lähdetään kerryttämään tietoa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 117.)

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

7.1 Taustatietoa tutkittavista

Suurin osa vastanneista oli ensimmäisen vuoden isokoulutuslaisia. Kokonaisuudessaan vastaajia oli 68 (N=68). 47 (N=68) kyselyyn osallistuneista oli naisia, miehiä oli 16 (N=68) ja viisi (N=68) vastasi kohtaan ”en tahdo kertoa” tai ympyröi tyhjän välin vaihtoehtojen väliltä. Pojista selkeä enemmistö oli toisen tai kolmannen vuoden isokoulutuslaisia (10) (N=68). Tytöistä 34 (N=68) oli ensimmäisen vuoden isokoulutuslaisia. Sukupuolella ei ollut suurta merkitystä vastauksissa. Mainittaviksi eroiksi voisi sanoa sen, että suhteessa kokonaismäärään pojat jättivät useammin tyhjiä kohtia kyselylomakkeeseen tai vastasivat lyhyesti ”en tiedä” tai ”en osaa sanoa”. Ensimmäisen vuoden isokoulutuslaiset vastasivat todennäköisemmin kysymyksiin hyvin suppeasti. Useimmat vastaukset olivat joko yhden sanan tai lauseen mittaisia. Ensimmäisen vuoden isokoulutuslaiset jättivät myös usein kohtia tyhjiksi. Toista tai kolmatta vuotta isokoulutuksessa mukana olevat vastasivat taas lähes poikkeuksetta kaikkiin kysymyksiin ja vastaukset olivat usein yhden tai useamman lauseen mittaisia. Ensimmäisen vuoden isokoulutuslaiset ovat yhdeksännellä luokalla ja sitä vanhemmat ovat usein siirtyneet jo toisen asteen koulutukseen. Tässä vaiheessa tuntuisi siis tapahtuvan jotakin merkityksellistä joko psyykkisen kehittymisen kannalta tai isokoulutuksella on ollut jotakin vaikutusta nuoriin. Vastausten muuttuminen laajemmaksi ei johdu siis siitä, että motivoitumattomat tippuisivat pois, koska pitkiä vastauksia ei ollut ensimmäisen vuoden isokoulutuslaisten seassa lähes lainkaan. On tietysti selvää, että todella moni lopettaa isokoulutuksensa ja seurakunnan toimintaan osallistumisen vuoden sisään omasta rippikoulustaan.

7.2 Nuorten usko

Kun nuorilta kysyttiin uskovatko he Jumalaan, 34 (N=68) vastasi ettei osaa sanoa, 25 (N=68) sanoi kyllä ja kahdeksan vastasi, ettei usko. Nuorilta kysyttiin, miten usko näkyy heidän arjessaan. 17 (N=68) vastasi rukoilevansa. Osa sanoi

rukoilun olevan säännöllistä ja osa enemmän satunnaista. 13 (N=68) nuorta vastasi pitävänsä ristiä kaulassaan. Kuusi (N=68) vastasi myös elävänsä Raamatun oppien mukaisesti tai pitävänsä kristinuskon arvot mielessään. Vain kaksi (N=68) vastasi kysymykseen, ettei usko näy ollenkaan heidän elämässään ja kaksi jätti kohdan tyhjäksi. On huomion arvoista, että Kahdeksan (N=68) nuorta vastasi, ettei usko Jumalaan ja peräti 34 (N=68) oli epävarma uskostaan, mutta vain neljä (N=68) vastaajaa oli sitä mieltä, ettei usko näy heidän elämässään. Muita yksittäisiä mainittuja asioita oli mm. hengellinen musiikki, uskon pitäminen tukipilarina huonoina aikoina, Raamatun lukeminen ja halu/valmius keskustella uskontoon liittyvistä asioista.

7.3 Nuoret seurakunnassa

Nuorilta kysyttiin osallistuvatko he muuhun seurakunnan toimintaan. Aineistosta nousi esille, että isoskoulutuslaisille seurakunnan toiminta on käytännössä vain nuorteniltoja ja isoskoulutuksia. Näiden lisäksi he osallistuvat nuortenleireille, jotka käytännössä ovat isosleirejä tai rippileirejä. Kuusi (N=68) kertoi myös osallistuneensa ennen rippileirejä seurakunnan kerhoihin tai kertoivat vetävänsä tällä hetkellä kerhoja. Yksittäisiä mainintoja nousi myös muusta toiminnasta, kuten kuorosta tai äijien ja mimmien toiminnasta. Yksi (N=68) kertoi osallistuvansa satunnaisesti muuhunkin toimintaa, kuin nuorille suunnattuihin toimintoihin.

Isoskoulutuslaisilta kysyttiin, miksi he lähtivät mukaan seurakunnan isoskoulutukseen ja mitä he saavat koulutukselta. Vastaukset kysymykseen, mitä seurakunnan toiminnassa mukana oleminen on antanut sinulle, antoi samoja vastauksia. Nuoret lähtevät isoskoulutukseen joko kavereiden kanssa tai saadakseen uusia kavereita. 12 (N=68) kertoi myös yhdeksi isoskoulutukseen lähtemiseen vaikuttaneeksi syyksi sen, että omat isokset olivat kannustaneet heitä mukaan ja oma rippileiri oli kiva. 14 (N=68) mainitsi myös hengellisten asioiden vaikuttaneen osallistumiseen ja kertoivat hyväksi asiaksi isoskoulussa saatavan opin uskon asioista. Isoskoulutus on turvallinen paikka puhua uskonasioista. Muiksi hyväksi asioiksi mainittiin myös isosena toimimisesta saatava palkka, työkokemus, sosiaalisten taitojen kartuttaminen ja esiintymisvarmuuden saaminen.

7.4 Seurakunta nuorten silmin

Kysymykseen, missä tilanteissa/asioissa hengellisyys näkyy seurakunnassa sinun mielestäsi, vastauksia tuli todella huonosti. 51 (N=68) jätti kohdan tyhjäksi. Vastanneet luettelivat erilaisia asioita tai sanoivat sen näkyvän oikeastaan kaikessa. Kysymykseen ei tullut yhteneviä asioita.

Kysyttäessä nuorilta siitä, mitä he toivoisivat seurakunnan toiminnalta ja miten he kehittäisivät isokoulutusta, leirien merkitys nousi selkeästi esille. Nuorteniltojen ja leirien vapaamuotoisuus oli monien mieleen. Erilaiset tapahtumat vetoavat myös nuoriin. Nuoret kokivat myös, että nuorten toimintaa on liian vähän. Vastapainoksi tapahtumille ja vapaalle oleskelulle mainittiin rauhoittumiset, hartaudet ja mahdollisuus pysähtymiselle. Nuoret kertoivat kokevansa seurakunnan turvallisiksi oleskelupaikaksi ja moni painotti vastauksissaan sitä, että se on paikka, jossa he saavat myös rauhoittua.

Nuorilta kysyttiin myös asioita, joita isokoulutuksessa voisi parantaa. Toisen vuoden isosten vastauksista nousi turhautuminen siihen, että toisen vuoden koulutus on sama kuin ensimmäisen vuoden koulutus. Myös ensimmäisen vuoden isosien vastauksista löytyi mainintoja siitä, että koulutus toistaa liikaa itseään ja aiheita voisi käydä eri keinoilla läpi. 27 (N=68) vastasi haluavansa lisää neuvoja ja tukea ryhmän vetämiseen, koska he kokivat sen yhtenä isosen suurimmista tehtävistä. Myös hartauksien pitäminen pelotti monia ajatuksena ja he kaipaivat apua ja neuvoja hartauksien pitämiseen ja tekemiseen. Nuoret tahtoivat isokoulutuksen käyvän enemmän koulutusmuotoisesti läpi asioita, joita heidän tulisi isosena osata. Toisaalta on myös mainittava, että 14 (N=68) vastaajaa oli vastannut isokoulutuksen olevan juuri tällaisenaan hyvä. Viisi (N=68) vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Joskus isokoulutukseen saattaa kyllästyä, koska iskot ovat niin samanlaisia.

7.5 Mitä seurakuntanuori miettii

Nuorilta kysyttiin mitkä asiat kristillisessä uskossa mietityttävät heitä ja mitä kysymyksiä mietit usein elämässäsi. Tarkoituksena oli saada ensimmäisellä kysymyksellä uskoon liittyviä asioita ja toisella kysymyksellä elämäntarkoituksellisia asioita. Monet nuoret kertoivat silti uskoon liittyviä kysymyksiään kohdassa; mitä kysymyksiä mietit usein elämässäsi.

Kristillisessä uskossa minua mietityttää kysymykseen tuli monia erilaisia vastauksia. 14 (N=68) nuorta vastasi miettivänsä Jumalan olemassaoloa ja uskon ja Raamatun todellisuutta. Osa oli avannut tarkemmin miettivänsä erityisesti sitä, kuinka Raamatun tapahtumia voi todentaa erityisesti ihmetekojen kohdalla. Toinen selkeästi nouseva teema oli Raamatun opit, tulkinnallisuus ja suvaitsevaisuus. Näitä asioita vastasi pohtivansa 12 (N=68) nuorta. Mainittuja asioita oli muun muassa, miten voimme tietää, että juuri meidän tulkintamme on oikea, kun suuntauksia kristillisessä uskossa on niin monia ja kuinka voimme tietää, mitä jokin Raamatunkohta tarkoittaa, kun sen voi tulkita niin monella eri tavalla.

Miksi kaikki perustelevat mielipidettään ja kantaansa Raamatunkohdilla, jotka eivät aina edes viittaa kyseiseen kohtaan, ovat monitulkinnallisia ja otettu pois kontekstista? Miksi uskon edustajat tuomitsevat muita, vaikka meidän pitäisi suvaita?

2 vuoden isoskoulutslainen

Elämässä mietityttäviin kysymyksiin tuli todella laaja kirjo erilaisia asioita. 11 (N=68) vastasi miettivänsä tulevaisuutta ja sitä pärjääkö elämässä. Heistä seitsemän (N=68) mainitsi myös miettivänsä elämäntarkoitusta. Kuolemaa ja kuoleman jälkeistä elämää pohti yhdeksän (N=68) nuorta. Ihmissuhdeasioita mietti

seitsemän (N=68) henkilöä, joista kolme mainitsi miettivänsä yksinäisyyteen liittyviä asioita. Kuusi (N=68) sanoi miettivänsä maailmassa olevaa pahuutta ja vääryyttä. Neljä (N=68) mietti ulkonäköön liittyviä asioita ja erityisesti sitä, kelpaako muille. Näiden lisäksi mainittiin eksistentiaalisia miksi kysymyksiä, omien tekojen merkitystä ja pohdintoja elämän arvokkuudesta.

Mietin usein elämässäni, että olenko tarpeeksi hyvä, mitä on usko ja mitä teen tulevaisuudessa. Erityisesti tulevaisuus ahdistaa
2 vuoden isokoulutslainen

Nuorilta kysyttiin myös, missä tilanteissa he ovat miettineet uskoon tai uskontoon liittyviä kysymyksiä. Selkeästi usko tulee esiin silloin, kun nuorella on ollut hankalaa elämässään. Peräti 29 (N=68) mainitsi miettivänsä uskoa erityisesti vaikeina hetkinä. Heistä 11 (N=68) nosti hankaliksi hetkiksi erityisesti läheisen kuoleman tai vakavan sairastumisen. Viisi henkilö mainitsi miettivänsä uskoa myös silloin, kun elämässä meni hyvin. 10 (N=68) sanoi miettivänsä uskonasioita satunnaisesti ilman erityisempiä hetkiä. Kahdeksan (N=68) sanoi ajattelevansa uskoa silloin, kun oli yksin. 13 (N=68) sanoi, että ei osannut mainita tilannetta, jossa asiat tulisivat mieleen tai olivat jättäneet kohdan tyhjäksi.

8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Seurakunta ja elämä nuoren silmin

Vastaukset kysymyksiin, millaiseksi nuoret kokevat isoskoulutuksen ja seurakunnan toiminnan ja mikä saa nuoret osallistumaan seurakunnan toimintaan, näyttävät selkeiltä. Suurin syy seurakunnan nuortentoimintaan osallistumiselle ovat kaverit. Seurakunta on nuorille paikka, josta voi löytää uusia ystäviä ja tavata myös ennestään tuttuja ystäviä. Myös kehityspsykologia (Aalberg & Siimes 1999) tukee tätä tulosta kertomalla ryhmän ja kavereiden välttämättömyydestä nuoren kehityksessä. Toisaalta ei pidä vähätellä seurakunnan hengellisyyden merkitystä. Rippikoulun jälkeen nuorelle on luontaista, että hän on ruvennut pohtimaan uskoon liittyviä kysymyksiä ja luonnollisesti nuoret hakeutuvat seurakunnan isoskoulutukseen saadakseen tukea hengelliseen kasvuunsa ja kysymyksiinsä. Nuoret kokevat seurakunnan toiminnan pääasiallisesti hyvänä juuri sellaisena kuin se nyt on, mutta haluavat samankaltaista toimintaa lisää. Seurakunta tuntuu olevan heidän elämässään tärkeä asia ja he tahtoisivat viettää enemmän aikaa seurakunnan toiminnoissa, mutta eivät osaa osallistua muuhun kuin nuorten toimintaan. Seurakunnan tulisi jotenkin saada siis nuortentoiminta integroitua muuhun seurakunnan toimintaan.

Kokevatko nuoret itsensä kristityiksi, on pääkysymyksenä hieman haasteellinen, koska asiaa ei suoranaisesti kysytty kyselylomakkeella. Tämä koitettiin selvittää kysymällä nuorilta uskovatko he Jumalaan. Oletuksena oli, että sana kristitty on nuorille vielä mahdollisesti hankala. Toisaalta kysymyksestä tuli todella selkeitä tuloksia. Monen nuoren epävarmuus omasta uskosta on hälyttävää. Koska isokset ovat rippikoululaisille lähin esimerkki siitä, millaista on olla uskovainen nuori ja mitä usko tarkoittaa, seurakunnan rippikoulutyölle voi olla ongelmallista, että moni isoskoulutuslainen sanoo, ettei tiedä uskoisiko Jumalaan vai ei. Toisaalta monet epäröivät sanoivat uskon kuitenkin näkyvän arjessa ja he miettivät hengellisiä kysymyksiä. On siis perusteltua, että isoskoulutuksen tulee vahvistaa ja

kasvattaa nuorta uskoon, eikä pelkästään kouluttaa isosen tehtäviin. Kirkon tehtävänä on kuitenkin ennen kaikkea Augustanan 7. artiklan mukaan julistaa evankeliumia (Huhtinen 2002, 37).

Selkeitä tuloksia tuli myös pääkysymykseen millaiset asiat mietityttävät nuoria elämässä. Ne yhdistyvät myös pääkysymykseen missä tilanteissa usko on ollut läsnä nuorten elämässä. Nuoret eivät käsitä uskontoa ja hengellisiä asioita erillisinä muusta elämästä. He käsittelevät elämää suurena kokonaisuutena, johon usko on vain yksi työkalu käsitellä asioita. Nuoret siis yhdistävät hengelliset kysymykset ja elämän muut kysymykset. Erityisesti eksistentiaaliset kysymykset tuntuvat vaivaavan nuoria. Kuolema ja kuoleman jälkeisyys mietityttävät monia ja koskettavat nuorten elämää. Myös kysymykset elämän tarkoituksesta, tulevaisuudesta ja maailman pahuudesta pyörivät nuorten mielessä. Tämä tukee Pruu-kin (2010, 224–227.) kertomaa nuoren ajatusmaailman muuttumista abstraktimaksi, jolloin nuori rupeaa yhä enemmän ajattelemaan ympäristöään, peilamaan itseään siihen ja miettimään isompia kokonaisuuksia. Seurakunnan toiminnan tulisi vastata näihinkin kysymyksiin, kuten Köykkä (2014, 39–47.) mainitsee. Isoskoulutuksen tulee olla muutakin, kuin seurakunnan rippileirien työvoiman koulutuskurssi.

Usko on selkeästi läsnä nuorten elämässä hankalina hetkinä, mutta vain yksi sanoi saavansa tukea uskosta hankalina hetkinä. Tämän kyselyn pohjalta ei voi varmasti sanoa, ovatko he kokeneet voimaannuttavia kokemuksia vai kyseenalaistaneet Jumalaa. Hankalat hetket myös tuntuvat olevan sellaisia asioita, jotka nostattavat uskoon ja elämään liittyviä kysymyksiä nuorten mieleen. Olisi mielenkiintoista tietää, ovatko nuoret kokeneet uskon voimaannuttavaksi ja positiiviseksi asiaksi, vai onko se pelkästään nostattanut kysymyksiä. Jatkotutkimuksen tehdä pienemmästä otannasta vielä syväluotaavampana haastattelututkimuksena.

8.2 Tutkimuksen onnistuneisuus

Sain pääkysymyksiini mielestäni selkeitä vastauksia, joten tutkimuksen voisi sanoa lopputuloksen perusteella onnistuneen. Käytännön toteutukseltaan tutkimus

onnistui suhteellisen hyvin. Aineiston keruussa ei tullut suuria ongelmia ja nuoret suhtautuivat kyselyyn positiivisesti. Osa nuorista olisi kaivannut rohkaisua kyselyn tekemiseen. Koen, että kyselylomake oli paras vaihtoehto kerätä näin laaja aineisto. Toisaalta haastattelemalla olisi ollut mahdollisuus päästä syvemmälle tärkeisiin asioihin. Jälkeenpäin koen tehneeni oikean valinnan teettäessäni aineistonkeruun kirjallisella lomakkeella.

Tutkimuksen tulosten luotettavuutta heikensi aineiston keruu lomakkeella, koska monet nuoret vastasivat kysymyksiin todella suppeasti. Kysymysten lisäävaaminen olisi ollut tarpeen. Esimerkiksi kysyttäessä: ”Uskossa minua mietityttää...” vastaksien taso oli ”Jumala”, ”tasa-arvo” tai ”Raamatun tekstit”. Vastauksien jatkokysymykset olisivat voineet antaa paljon oleellista tietoa ja avata tutkimuksessa uusia näkökulmia. Osa nuorista vastaa kirjallisiin kyselyihin melko suppeasti ja osa vastaa laajemmin. Näiltä nuorilta, jotka kirjoittavat asiat erittäin suppeasti, olisi saatu vastauksia todennäköisesti paremmin haastattelemalla. Toisaalta kyselyn luotettavuutta paransi laaja otanta nuorista, jolloin tietyt teemat nousivat selkeämmin esille. Tällainen yleistettävä tieto palveli tutkimuksen tarkoitusta paremmin, kuin varsinainen yksilön kertoma elämäntarina tai kertomus siitä, miksi hän ajattelee juuri tietyllä tavalla.

Opin tutkimusta tehdessäni erityisen paljon tutkimuksen tekemisestä. Prosessin aikana opin toimimaan järjestelmällisemmin. Sain nuorten kanssa toimimiseen myös ammatillisemman näkökulman. Erityisesti hankkimani teoretieto nuorten psyykkisestä kasvusta sai minut tajuamaan vielä paremmin nuorten potentiaalin, mutta samalla heidän haasteensa elämässä ja asioiden ymmärtämisessä. Tutkimuksen tuomasta tiedosta erityisesti nuorten kysymykset elämästä ja uskosta olivat itselleni silmiä avaavia ja antoivat näkökulmia alkavaan työelämään ja ammattilaisena toimimiseen. Nuoret miettivät samoja suuria kysymyksiä elämässä kuin aikuisetkin. Myös minun itseni on valmistauduttava kohtaamaan ammatillisesti nämä nuorten isot kysymykset elämästä ja kuolemasta.

8.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksen eettisyyttä täytyy tarkastella tutkimuksen jokaisessa vaiheessa, tutkimuksen suunnittelusta, raportointiin ja tutkimuksen julkaisun vaikutuksiin asti. Tutkimuksen eettisyyttä arvioidessa pitää ottaa huomioon, miten tutkimus parantaa tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 20.) Tutkimuksen tavoitteena pitää olla aineiston avulla saatavan tiedon käyttö positiiviseen muutokseen. Tutkivassa opinnäytteessä on koko prosessin ajan koitettu pitää eettisyys mielessä kaikkien valintojen suhteen. Tutkimuksen tulee olla myös sidottuna lähdemateriaaliin ja aiempaan tietoon. (Gothoni i.a.) Käytännössä eri vaiheiden eettisyydestä pidettiin huolta ohjatulla rakenteellisella opinnäytetyö prosessilla. Prosessin aikana eri vaiheista saatiin palautetta ja valinnat olivat perusteltuja ja mietittyjä.

Tutkimuksen toteutettiin nimettömänä. Vastaukset ovat raportoitu niin, ettei vastuksista selviä kenenkään henkilöllisyys. Tästä syystä ei ollut tarvetta kysyä nuorten vanhemmilta lupaa tutkimuksen toteuttamiseen. Nuorilta itseltään kuitenkin kysyttiin halukkuutta osallistua tutkimukseen ja heille kerrottiin siitä, mihin tutkimusta tullaan käyttämään ja miksi se tehdään. Heille sanottiin myös, että kyseleystä saadut vastaukset raportoidaan niin, ettei henkilöitä voida tunnistaa tuloksista. Opinnäytteen aihe tuli tilauksena Espoon tuomiokirkkoseurakunnalta, jonka takia työssä mainitaan, mistä seurakunnasta on kysymys. Asuinalueen tietäminen auttaa myös ymmärtämään millaisesta ympäristöstä seurakunnan nuoret ovat lähtöisin. Tutkimuksen tulosten tulkitsemisen kannalta on merkittävää tietää, että kyseessä on pääkaupunkiseudun nuorisoa, eikä esimerkiksi pienen maalaiskylän seurakunta. Ympäristöllä on suuri vaikutus nuoren kasvuun.

Hävikki kavensi aineistoani. Ei voida tietää, olisivatko lisävastaukset saaneet aikaan selkeämpiä tuloksia tai jopa nostaneet täysin uusia näkökulmia esiin. Aineistoa tuli suuri määrä, mutta tilastollisesti Espoon tuomiokirkkoseurakunnan isoskoulutukseen osallistui vuonna 2015 170 nuorta. (Kirkko Espoossa i.a.) Silmiä ei voi ummistaa siltä tosiasialta, että kyselyyn vastanneiden nuorten määrä oli 68 (N=68), joka on vain 40% isoskoulutukseen osallistuneista nuorista.

Tutkimuksen tulosten luotettavuutta heikensi aineiston keruu lomakkeella, koska monet nuoret vastasivat kysymyksiin todella suppeasti. Kysymysten lisäävaaminen olisi ollut tarpeen. Esimerkiksi kysyttäessä: ”Uskossa minua mietityttää...” vastaksien taso oli ”Jumala”, ”tasa-arvo” tai ”Raamatun tekstit”. Vastauksien jatkokysymykset olisivat voineet antaa paljon oleellista tietoa ja avata tutkimuksessa uusia näkökulmia. Osa nuorista vastaa kirjallisiin kyselyihin melko suppeasti ja osa vastaa laajemmin. Näiltä nuorilta, jotka kirjoittavat asiat erittäin suppeasti, olisi saatu vastauksia todennäköisesti paremmin haastattelemalla. Toisaalta kyselyn luotettavuutta paransi laaja otanta nuorista, jolloin tietyt teemat nousivat selkeämmin esille. Tällainen yleistettävä tieto palveli tutkimuksen tarkoitusta paremmin, kuin varsinainen yksilön kertoma elämäntarina tai kertomus siitä, miksi hän ajattelee juuri tietyllä tavalla.

LÄHTEET

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti A 1999. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo, 67–73, 83–84.
- evl i.a. Evankelisluterilainen kirkko. Nuoret ja opiskelijat. Viitattu 10.4.2016.
<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/9D33CC323005E18AC2256FEA00370F3B?OpenDocument&lang=FI>
- Gothoni, Raili i.a. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas: Eettiset periaatteet tutkivassa ja kehittävässä työssä. Viitattu 19.10.2016.
<http://libguides.diak.fi/c.php?g=389856&p=2793510>
- Halme, Lassi 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: Lasten keskus/LK-kirjat.
- Huhtinen, Pentti 2002. Seurakunta työyhteisönä. Helsinki: Kirjapaja Oy, 37.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsingin yliopisto, 20.
- Keathing, Thomas 1999. Sisäinen eheytyminen. Hengellinen matka. Helsinki: Kirjapaja Oy, 217–218.
- Kirkko Espoossa 2015. Rippikoulukysely 2015 tuomiokirkkoseurakunta.
- Kirkko Espoossa i.a. Espoon seurakunnat. Viitattu 20.10.2016.
<http://www.espoonseurakunnat.fi/web/seurakunnat>
- Kirkkohallitus 2012. Nuoret seurakuntalaisina. Kirkon nuorisotyön kehittämisasiakirja. Kirkkohallitus, Helsinki. 2012, 4–6.
- Kirkkolaki 1993.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/64638220F47B8E0EC2257D74002C7A75/\\$FILE/Kirkkolaki-sakastin%20kirkkolakisivulle.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/64638220F47B8E0EC2257D74002C7A75/$FILE/Kirkkolaki-sakastin%20kirkkolakisivulle.pdf)
- Kotila, Heikki 2003. Spiritualiteetti – ajankohtainen näkökulma. Teoksessa Seppo Häyrynen, Heikki Kotila & Osmo Vatanen (toim.) Spiritualiteetin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 13–17.
- Köykkä, Arto 2014. Nuorisotyön alkeet ja jatko. Helsinki: Lasten keskus ja kirjapaja, 15–20, 39–47.

Lujakallio i.a. Espoon tuomiokirkkoseurakunnan nuoret. Viitattu 20.10.2016.

<http://lujakallio.fi/>

Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen. Pitkäaikaistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Jyväskylä: Gummers kirjapaino Oy.

Niemelä, Kati & Koivula, Annika 2006. Uskonnollinen kasvatus sillanrakentajana. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) Urbaani usko. Nuoret aikuiset, usko ja kirkko. Jyväskylä: Kirkon tutkimuskeskus, 163, 164–169.

Nurmi, Jari-Erik, Ahonen, Timo, Lyytinen, Heikki, Lyytinen, Paula, Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy, 128–129, 143–145.

Porkka, Jouko 2009. Rippikoulusta seurakunnan vapaaehtoistyöhön – Iseksi haluamisen motiivit ja odotukset. Teoksessa Tapani Innanen & Kati Niemeläinen (toim.) Rippikoulun todellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 311–314.

Pruuki, Lassi 2010. Tyttöjen ja poikien teologia. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy, 224–227.

Riekkinen, Wille 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: lastenkeskus/LK-kirjat, 91.

Suonperä, Satu 2009. Rippikoululaisten vanhempien käsitys kotien arvo- ja uskontokasvatuksesta. Teoksessa Tapani Innanen & Kati Niemeläinen (toim.) Rippikoulun todellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 241.

THL i.a. Terveys ja hyvinvointilaitos viitattu:12.4.2016.

<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Vainio, Olli-Pekka 2003. Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Onko isoskoulutuksessa sisällöllisesti jotakin, mitä haluaisit parantaa/muuttaa?
Jos on niin mitä?

Osallistutko muuhun seurakunnan toimintaan? Jos osallistut, niin kerro Mihin?

Missä tilanteissa/asioissa hengellisyys näkyy seurakunnassa sinun mielestäsi?

Uskotko Jumalaan?

Kyllä

En

En osaa sanoa

Miten usko/uskonto näkyy arjessasi?

Missä elämäntilanteissa olet ajatellut uskoa/uskontoa tai niihin liittyviä kysymyksiä?

Kristillisessä uskossa minua mietityttää...:

Mitä kysymyksiä mietit usein elämässäsi?

Mitä seurakunnan toiminnassa mukana oleminen on antanut sinulle?

Millaista toimintaa haluaisit seurakunnan järjestävän?